

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 178/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Bašistom, Štefánikova 8, Poprad, proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok č. k. 4 C 204/2008-612 zo 16. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 37 ods. 3 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Súčasne žiada, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom č. k. 4 C 204/2008-276 z 9. mája 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) okresný súd uložil žalovanej obchodnej spoločnosti

II. Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou atakuje napadnuté uznesenie okresného súdu, ktoré označuje za „neakceptovateľné“ a „nepredvídateľné“, pričom namieta, že:

- a) sudca okresného súdu osobitne nerozhodol o jeho návrhu na prerušenie konania;
- b) k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces došlo tým, že sudca sa odmietol zaoberať jeho návrhom na povolenie zaplatenia trov konania v splátkach napriek tomu, že v zmysle § 232 ods. 4 CSP je súd povinný o takomto návrhu rozhodnúť;
- c) vyjadrenia z 27. novembra 2008 a 22. októbra 2009, za ktoré bola žalovanej priznaná odmena, predstavujú neúčelné a nehospodárne výdavky, pretože tieto podania žalovaná doručila súdu bez akejkoľvek výzvy. Navyše, podľa obsahu predmetných vyjadrení išlo len o doplnenie vyjadrenia, čo znamená, že procesný zástupca žalovanej zanedbal svoju povinnosť vyčerpávajúco argumentovať už vo vyjadrení k žalobe;
- d) je nesprávny právny názor, podľa ktorého je rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty výška peňažného plnenia v okamihu začatia poskytovania právnych služieb, a nie v čase vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby. V tomto smere poukázal na názor obsiahnutý v odbornej literatúre – konkrétne *Fiačan, I., Kerecman, P., Baricová, J., Hellenbart, V., Sedlačko, F. a kol.* Vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa). Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2015, a na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 144/2020, z ktorého vyplýva, že zmena ceny veci alebo práva, ku ktorej dôjde v priebehu poskytovania právnej služby, má vplyv na výšku tarifnej hodnoty a tým aj spôsob výpočtu základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ zastáva názor, že súd mal pri určení tarifnej hodnoty zohľadniť späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie sumy 16 596,96 eur (500 000 Sk), keďže predmetom konania tak ostal len nárok sťažovateľa na zaplatenie sumy 16 596,96 eur;
- e) je ústavne neudržateľné a odporujúce vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) konštatovanie sudcu okresného súdu, že za úkon právnej služby – zastupovanie na pojednávaní uskutočnenom 10. februára 2011 patrí žalovanej odmena vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny. O takúto situáciu by však mohlo ísť len v prípade, ak by súd odročil pojednávanie na účel vyhlásenia rozsudku v zmysle § 156 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie v bode 1 označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o sťažnosti sťažovateľa nasmerovanej proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

7. Zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnenému prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

8. Ťažisko argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti predstavujú v podstate identické námietky, ktoré sťažovateľ uplatnil už v sťažnosti podanej proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, preto sa ústavný súd zameral na posúdenie, či sa s nimi okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom.

9. Prvá námietka spočíva v tvrdení sťažovateľa, že sudca osobitne nerozhodol o jeho návrhu na prerušenie konania [bod 5 písm. a)]. Aj napriek tomu, že okresný súd skutočne samostatným výrokom nerozhodol o návrhu sťažovateľa na prerušenie konania, v dôvodoch napadnutého uznesenia zrozumiteľne vysvetlil, že k právoplatnému skončeniu konania došlo už rozsudkom krajského súdu, pričom podanie ústavnej sťažnosti nie je dôvodom na prerušenie konania podľa § 162 CSP. Navyše akcentoval, že v čase jeho rozhodovania bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodnuté uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 447/2022 z 13. októbra 2022. Uvedenú námietku sťažovateľa preto ústavný súd nemohol považovať za opodstatnenú.

10. Sťažovateľ namieta, že okresný súd napriek § 232 ods. 4 CSP odmietol rozhodnúť o jeho návrhu na povolenie platenia trov konania v splátkach, čím porušil jeho právo spravodlivý súdny proces [bod 5 písm. b)]. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že § 232 ods. 4 CSP, na ktorý sa sťažovateľ v ústavnej sťažnosti odvoláva, určuje okamih nadobudnutia vykonateľnosti rozhodnutia v prípade uloženia povinnosti plniť v dávkach a splátkach, teda určitých opakujúcich sa plneniach. Civilný sporový poriadok pritom lehotu na plnenie (tzv. paričnú lehotu) upravuje v § 232 ods. 3 CSP, podľa ktorého je táto lehota tri dni a plynie od momentu nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, pričom v odôvodnených prípadoch môže súd určiť dlhšiu lehotu. Okresný súd pri stanovení lehoty určenej na plnenie tieto ustanovenia CSP plne rešpektoval (bod 12 napadnutého uznesenia).

11. Pokiaľ sťažovateľ svojou ďalšou námietkou [bod 5 písm. c)] rozporuje priznanie náhrady za určité úkony právnej služby – vyjadrenia žalovanej z 27. novembra 2008 a 22. októbra 2009, ústavný súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, konkrétne jeho bod 9, v ktorom sa okresný súd vysporiadal s účelnosťou a hospodárnosťou týchto sporných úkonov právnej služby. Ústavnému súdu pritom neprináleží hodnotiť dôvodnosť priznania, resp. nepriznania náhrady trov konania za jednotlivé úkony právnej služby, pretože stanovenie konkrétnej výšky trov konania je otázkou interpretácie tzv. podústavného práva, do ktorej ústavnému súdu bez všetkého neprislúcha vstupovať. Právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (obdobne I. ÚS 259/2020). Okresný súd pritom v napadnutom uznesení vysvetlil, z akých dôvodov sa stotožnil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o účelnosti niektorých sťažovateľom rozporovaných úkonov právnej služby vyúsťujúcim do priznania náhrady trov za tieto úkony protistrane. Za situácie, ak okresný súd po dôslednom posúdení jednotlivých uplatnených úkonov právnej služby svoj záver o (ne)priznaní náhrady za ne premietne do odôvodnenia svojho rozhodnutia, čo bol nepochybne aj tento prípad, ústavný súd nevidí dôvod na uplatnenie svojej kasačnej právomoci. Aj táto námietka sťažovateľa preto bola nedôvodná.

V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ tvrdí, že okresný súd postupoval nesprávne, ak pri určení výpočtového základu pre vyčíslenie náhrady trov konania nezohľadnil zmenu hodnoty sporu, ku ktorej došlo počas konania v dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 144/2020 a názor odbornej literatúry [bod 5 písm. d)].

Z dôvodov napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd na uvedenú výhradu reagoval odkazom na právny záver vyslovený v náleze ústavného súdu č. k. IV. ÚS 202/2018-53 z 27. septembra 2018, podľa ktorého z § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. zreteľne vyplýva, že za tarifnú hodnotu sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Teda rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty je hodnota v okamihu začatia poskytovania právnej služby, a nie hodnota predmetu poskytnutia právnej služby v čase (dobe) vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby.

Skutkové a právne okolnosti tvoriacej pozadie rozhodovania v konaní č. k. IV. ÚS 202/2018 boli identické s prípadom sťažovateľa, preto je už citovaný právny názor aplikovateľný aj na posudzovanú vec. Ak sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje závermi prijatými v náleze ústavného súdu č. k. III. ÚS 144/2020 zo 16. júna 2020, je potrebné upozorniť na jeho skutkovú odlišnosť. V danom náleze totiž ústavný súd posudzoval situáciu, keď sťažovateľ podal sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka len v rozsahu výroku o výške trov oprávneného uložených na náhradu, pričom pri vyčíslňovaní trov konania o takejto sťažnosti okresný súd za tarifnú hodnotu nesprávne považoval sumu, ktorá bola predmetom vymáhania v exekučnom konaní, a nie sumu sťažnosťou napadnutých trov oprávneného.

Z uvedeného je tak zrejماً skutková odlišnosť veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 144/2020 v porovnaní s okolnosťami prejednávanej veci sťažovateľa a taktiež veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 202/2018. Oproti zúženiu hodnoty predmetu konania v dôsledku rozsahu podaného oprávneného prostriedku iniciujúceho nové štádium súdneho konania (odvolanie, sťažnosť) totiž stojí zmena hodnoty predmetu sporu, ku ktorej dochádza v rovnakom štádiu procesu, a je vyvolaná rozhodnutím procesnej povahy po čiastočnom späťvzatí žaloby.

V rámci poslednej námietky sťažovateľ nesúhlasí s rozhodnutím okresného súdu, ktorý žalovanej strane priznal za úkon právnej služby – zastúpenie na pojednávaní uskutočnenom 10. februára 2011, na ktorom bolo rozhodnuté o pripustení zmeny žaloby sťažovateľa, odmenu vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny podľa § 13a ods. 4 prvej vety vyhlášky, a nie vo výške jednej štvrtiny, ako to požadoval sťažovateľ [bod 5 písm. e)]. V tejto súvislosti musí ústavný súd opätovne zdôrazniť, že otázka náhrady trov konania obvykle nedosahuje intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd účastníka konania, pričom ústavný súd pristupuje k zrušeniu rozhodnutí o trovách konania skutočne len v prípadoch zistenia extrémneho excesu. Svojou argumentáciou pritom sťažovateľ stavia ústavný súd do pozície opravnej inštancie v rámci systému všeobecného súdnictva, keď požaduje, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s jeho názorom. Na podklade uvedeného, berúc zároveň do úvahy mantinely ústavno-súdneho prieskumu rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania, ústavný súd musí konštatovať, že napadnuté uznesenie okresného súdu v otázke určenia tarifnej odmeny za jeden sporný úkon právnej služby nevyvoláva otázky či pochybnosti, ktoré by si vyžadovali prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Táto parciálna sťažnostná námietka totiž nemá sama osebe ústavnoprávny rozmer.

12. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že namietané rozhodnutie nesignalizuje žiaden závažný procesný exces ani zásah do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) ani jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy (a podľa čl. 37 ods. 3 listiny):

13. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy (a podľa čl. 37 ods. 3 listiny) ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nič nesignalizuje ani porušenie tohto základného práva sťažovateľa, keďže ústavný súd v posudzovanej veci nevzhladol porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a rovnako ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z tohto dôvodu bola ústavná sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

III.3. K návrhu na odklad vykonateľnosti:

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti bez bližšieho odôvodnenia navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

15. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

16. Ústavný súd predmetnému návrhu sťažovateľa na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia nevyhovel (bod 2 výroku uznesenia), keďže ústavnú sťažnosť odmietol v celom rozsahu z dôvodov bližšie ozrejmenej v tomto uznesení. Zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu predbežnej, resp. dočasnej ochrany totiž vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde,

pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, bolo bez opodstatnenia zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. marca 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu